

Handläggare: Jeanette Hagberg
Telefon: 08-508 27 467

Till
Miljö- och hälsoskyddsnamnden
2011-11-22 p 12

Överklagande av beslut om timavgift för tillsyn enligt miljöbalken

Remiss från mark- och miljödomstolen i mål nr M 5442-11 Enhet 4

Förslag till beslut

- 1 Yrka att mark- och miljödomstolen avslår överklagandet och fastställer länsstyrelsens beslut av den 21 september 2011.
- 2 Överlämna detta tjänsteutlåtande med bilagor som svar på mark- och miljödomstolens begäran.
- 3 Uppdra till förvaltningsdirektören att företräda nämnden i ärendet.
- 4 Justera beslutet omedelbart.

Gunnar Söderholm
Förvaltningschef

Pia Winbladh Högfors
Avdelningschef

Sammanfattning

Brf Norrtälje 18 har till mark- och miljödomstolen (MMD) överklagat länsstyrelsens beslut att fastställa miljö- och hälsoskyddsnamndens beslut om timavgift för tillsyn enligt miljöbalken motsvarande två timmar handläggningstid för år 2010. MMD har förelagt nämnden att yttra sig över innehållet i överklagandet.

Målet gäller i princip om Miljö- och hälsoskyddsnamnden haft rätt att bedriva tillsyn genom att förelägga brf Norrtälje 18 att genomföra radonmätningar. Förvaltningen vidhåller att nämnden har haft fog för att bedriva tillsyn i ärendet och att det har funnits grund för att förelägga föreningen att inkomma med

kompletterande mätningar. Den faktiskt nedlagda arbetstiden i ärendet har uppgått till två timmar under år 2010. En korrekt debitering har därmed gjorts. Mot denna bakgrund yrkar miljö- och hälsoskyddsnämnden att mark- och miljödomstolen avslår överklagandet och fastställer länsstyrelsens beslut av den 21 september 2011.

Bakgrund

Brf Norrtälje 18 är en av de fastighetsägare som omfattades av den riktade tillsyn mot fastighetsägare som miljöförvaltningen utförde år 2010. Denna tillsyn syftade till att säkerställa att radongashalter över 200 Bq/m³ inte förekommer i fastighetsbeståndet.

Miljöförvaltningen hade ett mätresultat från 1998 rörande Brf Norrtälje 18 registrerat i radonregistret. Det nu aktuella ärendet inleddes därför med en skrivelse daterad den 1 juni 2010 (bilaga 1) där miljöförvaltningen efterfrågar fastighetsuppgifter samt eventuella ytterligare mätresultat. Syftet med detta var att kunna bedöma om den tidigare utförda mätningen genomförts enligt Strålsäkerhetsmyndighetens (SSM) metodbeskrivning. Av skrivelsen framgår även att, om planen inkommer inom utsatt tid och de redovisade mätresultaten överensstämmer med kraven så kommer inga ytterligare krav att ställas och någon debitering kommer inte att ske. Vidare anges i skrivelsen att ett ärende kommer att startas om mätplanen inte inkommer, om de utförda mätningarna inte överensstämmer med metodbeskrivningen eller om värden över riktvärdet uppmätts, varvid handläggningen skulle komma att debiteras. Sista svarsdatum sattes till den 23 juni 2010.

Den 22 juni 2010 inkom föreningen med en redovisning av fastighetsuppgifter där det framgår att det finns 22 bostäder i fastigheten. Miljöförvaltningens handläggare upprättade därefter en mätplan utifrån dessa uppgifter, vilket innebar att föreningen skulle utföra mätningar i totalt fem bostäder för att uppfylla SSM:s metodbeskrivning.

Den 23 augusti 2010 beslutade miljö- och hälsoskyddsnämnden med stöd av delegation att förelägga föreningen att följa den upprättade mätplanen och genom mätning kontrollera att radongashalter över 200 Bq/m³ inte förekommer i fastigheten. (Bilaga 2)

Den 1 november 2010 överklagades nämndens beslut om föreläggande av Brf Norrtälje 18.

Den 23 november 2010 beslutade miljö- och hälsoskyddsnämnden med stöd av delegation att ta ut en timavgift på 1 800 kr från föreningen motsvarande 2 timmar nedlagd handläggningstid i ärendet under år 2010. (Bilaga 3)

Den 30 november 2010 överklagade föreningen även timavgiftsbeslutet till länsstyrelsen och yrkade inhibition. Den 20 december 2010 beslutade länsstyrelsen om inhibition och förordnade att avgiftsbeslutet tills vidare inte ska gälla.

Den 21 september 2011 avslog emellertid länsstyrelsen överklagandet (Bilaga 4) av avgiftsbeslutet, varvid inhibitionsbeslutet automatiskt upphävdes. Nämndens avgiftsbeslut fastställdes således.

Föreningen har därefter överklagat länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen, som nu förelagt miljö- och hälsoskyddsnämnden att yttra sig överklagandet (Bilaga 5). Nämnden har beviljats anstånd med svar till 30 november 2011.

Överklagandet

Av föreningens överklagande framgår sammanfattningsvis följande.

Nämnden borde inte ha debiterat föreningen avgift innan den materiella frågan om det fanns grund att förelägga föreningen en radonmättningsplan var avgjord.

Föreningen yrkar att avgiften i första hand ska undanröjas och i andra hand att beloppet sätts ned till 450 kr. Föreningen anser att nämnden borde ha avvaktat med att ta ut timavgift till dess frågan om det fanns grund för att utfärda föreläggandet prövats av överinstansen. Om länsstyrelsen beslutar upphäva föreläggandet, menar föreningen att det saknas grund för nämnden att debitera tillsynsavgift för handläggningen. Om domstolen finner att nämnden haft laglig grund för att ta ut avgift, bör denna endast motsvara 30 minuters handläggningstid eftersom föreningen anser att föreläggandet torde utgöra en enkel rutinmässig åtgärd.

Förvaltningens synpunkter

Rätten att ta ut tillsynsavgift

När det gäller nämndens rätt att ta ut avgift för sin handläggning, framgår av 27 kap 1 § miljöbalken att Kommunfullmäktige får meddela föreskrifter om avgift

för en kommunal tillsynsmyndighets verksamhet med prövning och tillsyn enligt balken. Enligt 1 kap 2 § förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken gäller för kommunal verksamhet bestämmelserna i 9 kap 4 och 5 §§. Av 5 § framgår att en myndighet får bestämma att dess beslut om avgift skall gälla omedelbart även om det överklagas.

Enligt 1 § i 2010 års taxa för miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhet enligt miljöbalken (Kfs 2008:18) ska avgift betalas enligt denna taxa för nämndens verksamhet med prövning enligt 9 kap och tillsyn enligt 26 kap miljöbalken. Av 2 § framgår att avgift ska betalas av den som är verksamhetsutövare enligt miljöbalken och som får debiteras enligt denna taxa. Avgiftsskyldigheten innefattar den som rättsligt förfogar över mark, byggnad, anläggning eller anordning där sådan verksamhet bedrivs eller har bedrivits respektive den som annars är skyldig att avhjälpa olägenhet eller brist i sådan verksamhet. Enligt 3 § c tas avgift ut som timavgift för tillsyn som inte omfattas av årlig avgift.

Av 7 § taxan framgår att timavgift tas ut för varje påbörjad timme nedlagd handläggningstid. Med handläggningstid avses den sammanlagda tid som varje tjänsteman vid nämnden har använt för beredning, inspektion, restid, föredragning och beslut i ärendet.

Grund för föreläggande

I 2 kap 2 § miljöbalken föreskrivs att den som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd ska skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet. I 26 kap 19 § miljöbalken stadgas om verksamhetsutövares egenkontroll, som sammanfattningsvis innebär att verksamhetsutövaren ska planera och kontrollera sin verksamhet samt vidta undersökningar för att motverka eller förebygga olägenheter.

I 33 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd anges att en bostad, i syfte att hindra uppkomst av olägenhet för människors hälsa, särskilt ska ge betryggande skydd mot bl.a. radon. Det är varje fastighetsägares skyldighet att genom sin egenkontroll visa att miljöbalkens bestämmelser uppfylls. Detta innebär att en verksamhetsutövare måste visa att det i aktuella bostäder inte föreligger en sådan störning som utgör eller riskerar utgöra olägenhet för människors hälsa och miljön.

Stockholms miljö- och hälsoskyddsnämnd bedriver ett riktat tillsynsprojekt som syftar till att systematiskt kontrollera att samtliga flerbostadsfastigheter i Stockholm inte överstiger radongashalter över 200 Bq/m³ i enlighet med vad som rekommenderas av Strålsäkerhetsmyndigheten. Det är ett standardförfarande inom projektet att förelägga om kompletterande uppgifter/mätningar i de fall som bedöms nödvändiga. I det nu aktuella fallet hade miljöförvaltningen uppgift om ett mätresultat från 1998. Efter kontakt med föreningen framgick att det krävdes mätningar i totalt fem bostäder för att uppfylla SSM:s metodbeskrivning. Miljö- och hälsoskyddsnämnden upprättade därför en mätplan och förelade föreningen att följa den i syfte att genom mätning i enlighet med SMS:s metodbeskrivning kontrollera att radongashalter över 200 Bq/m³ inte förekommer i fastigheten.

Klagandens invändning om att den materiella frågan om radonmätning skulle ha avgjorts innan nämnden debiterade föreningen tillsynsavgift torde kunna lämnas utan avseende.

Länsstyrelsen har i det nu överklagade beslutet i praktiken redan tagit ställning till att nämnden har haft fog för att förelägga föreningen att utföra ytterligare radonmätningar i syfte att säkerställa att någon olägenhet för människors hälsa med avseende på radon inte föreligger i fastighetsbeståndet. Det framgår eftersom föreningen redan i Länsstyrelsen gjort den invändningen, som också är redovisad i beslutet, och Länsstyrelsen i sin bedömning inte funnit att det framkommit någon omständighet som ger anledning till att sätta ner eller efterskänka tillsynsavgiften.

När det gäller klagandens invändning (som man får tolka det) mot att rutinmässigt förelägga en fastighetsägare att mäta radon utan att kontrollera huruvida det i det enskilda fallet föreligger indikationer på förekomst av radon, vill förvaltningen särskilt framhålla följande. Erfarenheten från den riktade tillsynen i Stockholms stad visar att förhöjda radongashalter förekommer i var sjätte bostad och att det inte går att förutse i vilka byggnader som halterna är förhöjda. Det är många faktorer som påverkar, bland annat otätheter i byggnadskonstruktionen, ventilationen, markförhållandena och byggnadsmaterialet. Det enda sättet att upptäcka radon är att mäta.

Mot bakgrund av det som anförts ovan anser förvaltningen att nämnden har haft rätt att debitera tillsynsavgift för den tid som lagts ned på handläggning i ärendet. Skulle domstolen emellertid anse att det inte är möjligt att ta ställning till avgiftsfrågan förrän det överklagade beslutet om att förelägga föreningen att utföra kompletterande mätningar har avgjorts slutligt, anser förvaltningen att målet ska förklaras vilande i avvaktan på att så har skett.

Tidsåtgången i ärendet

Enligt miljöförvaltningens interna debiteringsrutiner sker debitering av upplupen tid i pågående tillsynsärenden senast vid årsskiftet så länge ärendet inte slutligt har avgjorts hos nämnden. Detta har för föreningens del inneburit att de två timmar handläggningstid som förvaltningen lagt ner i ärendet år 2010 har debiterats i och med avgiftsbeslutet den 23 november 2010. Debiteringsrätten enligt taxan följer av att nämnden har behövt lägga tid på tillsyn. Mark- och miljödomstolen bör därför bortse från föreningens invändning i denna del.

Den tid som specificerats på det till avgiftsbeslutet bifogade tidkortet motsvarar den faktiskt nedlagda handläggningstiden i ärendet under år 2010. Tidkortens utformning medger inte en fullödig redovisning av innehållet i varje enskilt arbetsmoment utan är istället utformade med sammanfattande poster.

I kostnadsposten ”Registrering av nytt ärende, motparts kontroll” ingår bland annat registrering och kontroll av alla uppgifter som läggs in i förvaltningens ärendehanteringssystem. Det är viktigt att de uppgifter som förs in i systemet är korrekta och därför krävs ofta vissa efterforskningar och kontroller i officiella register. I posten ingår även upprättande av mätplan utifrån uppgiften om att fastigheten består av 22 bostäder. Den andra posten omfattar bland annat bedömning av ärendet, författande, kopiering, registrering och expediering av beslutet. Förvaltningen har även lagt ned tid på att påminna föreningens om att inkomma med ett delgivningskvitto. Den tid som åtgått till detta har dock inte debiterats. Ingen del av avgiften innefattar hantering av överklagandet. Förvaltningen vidhåller således att det funnits grund för att debitera två timmars tillsynstid.

Som ytterligare underlag för domstolens bedömning av tidsåtgången i ärendet bifogas utskrift av tidkort, utskrift från diariet med händelser i ärendet (Bilaga 6).

Sammanfattningsvis anser förvaltningen att det i det aktuella ärendet funnits fog för nämnden att förelägga föreningen att utföra kompletterande mätningar och därmed att ta ut tillsynsavgift i ärendet. Den faktiskt nedlagda handläggningstiden i ärendet uppgår till mer än två timmar under år 2010 och en korrekt debitering har därför gjorts. Mot denna bakgrund yrkar miljö- och hälsoskyddsnämnden att mark- och miljödomstolen avslår överklagandet och fastställer länsstyrelsens beslut av den 21 september 2011.

Slut

Bilagor

- Bilaga 1 Skrivelse från miljöförvaltningen 2010-06-01
- Bilaga 2 Beslut om att följa mätplan 2010-08-23
- Bilaga 3 Beslut om timavgift inkl tidkort 2010-11-23
- Bilaga 4 Beslut från länsstyrelsen 2011-09-21
- Bilaga 5 Skrivelse från MMD inkl överklagande från Brf Norrtälje 18
- Bilaga 6 Ärendeutskrift